Piet Steltman (1941-2019) was een groene educator: met zijn betrokkenheid en enthousiasme heeft hij vooral veel IVN-ers en IVN-afdelingen geïnspireerd. Hij was opgeleid als onderwijzer.

In 1960 werd de Bond van Natuurbeschermingswachten omgevormd tot het IVN. Jaap van Dijk werd directeur en nam Steltman in 1965 aan. Toen Van Dijk in 1967 overleed werd de pas 25-jarige Steltman zijn opvolger. Zo kreeg hij de leiding over het nog kleine bureau met drie medewerkers.

Onder zijn directeurschap groeide het IVN sterk. Het aantal natuurbeschermingskampen groeide, het aantal IVN-afdelingen eveneens. Onvermoeibaar trok Piet het land in om de natuurbeschermingseducatie te promoten. In 1965 waren er 32 IVN-afdelingen, in 1985 (bij zijn afscheid) waren het er 156. Het aantal leden steeg van enkele honderden begin jaren zestig tot ruim 11.000 in 1985.

Nico van der Veen was een aantal jaren voorzitter van het IVN toen Steltman directeur was. De mening van Van der Veen was dat Steltman het IVN van een soort vrijwillige natuurpolitie (de eerdergenoemde Bond van Natuurbeschermingswachten) die mensen bestraffend toesprak als ze schade aan de natuur toebrachten, omvormde tot de educatieve organisatie die ze toen was. De natuurgidsencursus was (en is) dan ook

Phoca PDF

een belangrijke opleiding voor het educatieve vrijwilligerswerk. Het werd dé kadertraining van het IVN: in 1985, ten tijde van het afscheid van Steltman, waren er al 7000 mensen opgeleid.

Vanuit de Raad van Europa werd het Europees Voorlichtingscentrum voor Natuurbescherming bij het IVN ondergebracht. Ook zorgde Steltman er voor dat de Werkgroep van Kampstafleden[1], de Werkgroep Kinderboerderijen en de Werkgroep van Schoolbiologen begeleiding en 'onderdak' bij het IVN kregen. Met organisaties als Natuurmonumenten en de ANWB werkte hij nauw samen.

Het landelijke bureau van het IVN werd uitgebreid met o.a. een consulent voor het Jeugd- en Jongerenwerk en een consulent Onderwijs. Later kwamen er ook consulenten Training en Vorming, consulenten Organisatie e.a. Onder zijn leiding werd in 1976 ook besloten tot het instellen van provinciale consulentschappen NME. Zo groeide ook het aantal beroepskrachten bij het IVN sterk: bij zijn afscheid in 1985 telde het IVN op landelijk en provinciaal niveau ca. 50 medewerkers.

Steltman gaf veel ruimte aan de medewerkers. Zijn hart lag bij het educatieve werk zelf en minder bij de organisatievragen die aan de orde zijn bij een sterk groeiende instelling.

Hij was ook iemand van de media. Het IVN was regelmatig te gast bij Bert Garthoff (van natuurprogramma Weer of geen Weer). Via het programma 'Ja Natuurlijk' bereikte hij vele tv-kijkers (op het hoogtepunt, in de jaren '80 van de vorige eeuw, keken er 3,5 miljoen mensen naar dit programma). Hij was daar één van de presentatoren, samen met directeur Anton van Hooff van Burgers' Zoo: een echte onderwijsman met veel humorrijke verhalen. Als Steltman enthousiast vertelde over bijvoorbeeld holenbroeders en een IVN-poster toonde over dat onderwerp, dan kwamen er in de week daarna 25.000 bestellingen bij het kantoor binnen[2].

Zijn hele leven, ook na zijn afscheid van het IVN, zette Steltman zich in voor natuurbehoud en natuur(beschermings)educatie.

Bronnen

- Geschiedenis van het IVN: https://www.ivn.nl/geschiedenis-van-ivn#:~:text=Het%20Instituut%20voor%20Natuurbeschermingseducatie%2C%20afgekort,bezoekers%20in%20natuurgebieden%20te%20corrigeren.
- Artikel van Peter de Waard in de Volkskrant, 5 maart 2019: www.volkskrant.nl/mensen/piet-steltman-1941-2019-de-man-die-het-waarderen-van-de-natuur-naar-grote-hoogte-tilde~bc8d1c97.

Phoca PDF

Enkele publicaties

- Steltman, P.J., 1971. Milieuopvoeding, een nadere analyse. Scriptie Hervormde Kweekschool Amsterdam.
- Steltman, P.J., 1980. Groene ambachten, ontmoetingen met buitenmensen. Met foto's van Jan van de Kam. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht.
- Steltman, Piet en Wim Steffen, 1982. Leven met dieren. Mens en dier aan het werk. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht.

Eindnoten

[1] Dit was het jongerenonderdeel van het IVN en heet nu WoesteLand.

[2] www.ivngeschiedenis.nl/IVN_8089/Activiteiten.html.